

Sygn. akt **V Ca 3074/12**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny-Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Piotr Wojtysiak
Sędziowie:	SO Adrianna Szewczyk-Kubat (spr.) SO Joanna Wiśniewska-Sadomska
Protokolant:	sekr. sądowy Grażyna Dwórzniak

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2013 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa **Fundacji (...) w W.**

przeciwko **Stowarzyszeniu (...) w P.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego (...) w Warszawie

z dnia 9 lipca 2012 r., sygn. akt I C 1553/08

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- punktowi 1 nadaje brzmienie: „zasądza od Stowarzyszenia (...) w P. na rzecz Fundacji (...) w W. kwotę 11.280,64 (jedenaście tysięcy dwieście osiemdziesiąt 64/100) złotych wraz z odsetkami od kwoty 9.600,64 (dziewięć tysięcy sześćset 64/100) złotych w wysokości jak dla zaległości podatkowych od dnia 28 marca 2007 r. do dnia zapłaty”;

- punktowi 2 nadaje brzmienie: „nie obciąża pozwanego kosztami postępowania w sprawie”;

- punktowi 4 nadaje brzmienie: „przejmuję na rachunek Skarbu Państwa kwotę w wysokości 8.916,07 (osiem tysięcy dziewięćset szesnaście 07/100) złotych poniesioną tytułem wydatków, od których uiszczenia pozwany był zwolniony”;

II. nie obciąża pozwanego kosztami postępowania w instancji odwoławczej.

Sygn. akt V Ca 3074/12

UZASADNIENIE

Powód Fundacja (...) z siedzibą w W. wystąpił przeciwko Stowarzyszeniu (...) z siedzibą w P. o zasądzenie kwoty 11.280,64 zł z tytułu zwrotu środków wydatkowanych niezgodnie z umową z dnia 17 czerwca 2005r. nr (...) o dofinansowanie Działania 1 w ramach programu operacyjnego – PIW EQUAL dla Polski 2004-2006. W uzasadnieniu powód wskazał, że w wyniku kontroli Urzędu Kontroli Skarbowej w P. stwierdzono m. in. wydatkowanie kwoty 9.600,64 zł po terminie kwalifikowalności, w związku z czym pismem z dnia 27 marca 2007r. pozwany został wezwany do zwrotu tej kwoty wraz z odsetkami jak dla zaległości podatkowych w wysokości 1.680,00 zł.

Pozwany Stowarzyszenie (...) z siedzibą w P. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, a w przypadku nieuwzględnienia żądania o oddalenie powództwa podniósł zarzut potrącenia roszczeń powoda z jego roszczeniem w kwocie 48.741 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20 października 2007r. do dnia zapłaty.

Na terminie rozprawy w dniu 8 kwietnia 2009r. powód wniósł o zasądzenie kwoty 11.280,64 zł wraz z odsetkami od kwoty 9.600,64 zł w wysokości jak dla zaległości podatkowych od dnia 28 marca 2007r. od dnia zapłaty i wniósł o zasądzenie kosztów postępowania na swoją rzecz.

Wyrokiem z dnia 9 lipca 2012r. w sprawie I C 1553/08 Sąd Rejonowy (...) w Warszawie oddalił powództwo, zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.368 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. Nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego (...) w Warszawie na rzecz pozwanego kwotę 97,50 zł stanowiącą różnicę między kosztami pobranymi od strony a kosztami należnymi oraz nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego (...) w Warszawie kwotę 8.916,07 zł tytułem zwrotu wydatków tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny i przeprowadził rozważania

1

prawne:

Program Inicjatyw Wspólnotowych EQUAL miał promować w drodze współpracy ponadnarodowej nowe sposoby zwalczania wszystkich form dyskryminacji i nierówności na rynku pracy, zarówno wobec osób zatrudnionych, jak i poszukujących pracy. Podstawą działania Programu była ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju oraz akty wykonawcze do tej ustawy, w szczególności Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 11 sierpnia 2004 roku w sprawie przyjęcia programu operacyjnego – Programu Inicjatyw Wspólnotowych EQUAL dla Polski w latach 2004 - 2006. Instytucją Zarządzającą Programem było Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Program EQUAL miał finansować działania podejmowane przez Partnerstwa na Rzecz Rozwoju. W skład Partnerstwa wchodziło kilka instytucji lub organizacji, które zdecydowały się połączyć swoje wysiłki oraz zasoby w celu rozwiązania danego problemu związanego z nierównością lub dyskryminacją na rynku pracy.

Usługi doradczo- wspomagające dla Partnerstw na rzecz Rozwoju wdrażających program oraz grup Partnerstw czyli tzw. sieci tematycznych zapewniała Krajowa Struktura Wsparcia. Do zadań Krajowej Struktury Wsparcia należało przygotowywanie i ocena umów z wybranymi partnerstwami, zagwarantowanie prawidłowości operacji finansowych oraz weryfikacja i poświadczenie wydatków poniesionych przez Partnerstwa na Rzecz Rozwoju do Instytucji Zarządzającej EQUAL oraz wsparcie dla partnerstw.

Działania miały składać się z trzech odrębnych etapów wdrożeniowych. Partnerstwo miało otrzymać od powoda decyzję o przyznaniu środków finansowych. Decyzja ta miała ostatecznie przybrać formę umowy.

Działanie 1 miało doprowadzić do utworzenia lub skonsolidowania Partnerstwa na Rzecz Rozwoju. Funkcjonowanie i zadania Partnerstw miały być określone i przedstawiane w roboczych planach działania oraz Umowie o Partnerstwie na rzecz Rozwoju.

W dniu 2 czerwca 2004r. powód zwany Krajową Strukturą Wsparcia zawarł z Ministrem Gospodarki i Pracy zwanym Instytucją Zarządzającą EQUAL umowę na podstawie, której Instytucja Zarządzająca zleciła Krajowej Strukturze Wsparcia realizację zadań polegających na świadczeniu Instytucji Zarządzającej i Partnerstwom na Rzecz Rozwoju usług w ramach pomocy technicznej EQUAL. Umowa zawarta została na okres wdrażania EQUAL obejmujący lata 2004-2008. Zgodnie z § 8 umowy do zadań powoda należało zawieranie w imieniu Instytucji Zarządzającej EQUAL umów finansowania działania z Partnerstwami na rzecz Rozwoju na podstawie

2

odrębnego upoważnienia oraz rozpatrywania i akceptowania wniosków o rozliczenie Partnerstw na Rzecz Rozwoju w szczególności pod kątem ich prawidłowości merytorycznej i formalno - rachunkowej, w tym pod kątem kwalifikowalności zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Pozwany złożył w dniu 31 sierpnia 2004r. wniosek o dofinansowanie Działania 1. We wniosku pozwany zamieścił opis potencjalnego Partnerstwa na Rzecz Rozwoju, obszerną jego charakterystykę oraz wydatki w ramach Działania 1. Pismem z dnia 16 listopada 2004r. powód poinformował pozwanego, że złożony przez niego wniosek został zaakceptowany do realizacji.

Pozwany otrzymał grant w listopadzie 2004r. i przystąpił do realizacji Działania 1 w pierwszym półroczu 2005r.

Sąd Rejonowy ustalił także, że umowy o dofinansowanie powinny być podpisane na początku 2005r., a w przypadkach, gdy nie można było podpisać umowy partnerstwo powinno być dysponować własnymi środkami. Ponieważ pozwany nie miał podpisanej umowy z powodem na początku działania, to inwestował własne środki finansowe.

W ramach Działania 1, który był etapem przygotowawczym, okresem na szukanie partnerów, pozwany organizował spotkania robocze, które miały na celu podpisanie umów bilateralnych i umowy partnerstwa z funduszami, przygotowywał także konferencję międzynarodową, która miała odbyć się pod koniec 2005r. Na spotkaniach roboczych korzystano z materiałów zagwarantowanych przez pozwanego. Pozwany korzystał także z prywatnych biur, mebli, również z biur partnerów, a także z ich funduszy na pokrycie, np. kosztów telefonów. Sporządzano sprawozdania i trwały też prace nad skonstruowaniem budżetu Działania 2.

Pozwany w związku z wejściem w życie Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 15 listopada 2005r. w sprawie trybu składania i wzoru wniosków o dofinansowanie działań oraz wzoru umowy o dofinansowanie działania w ramach programu operacyjnego – program Inicjatywy Wspólnotowej EQAUL dla Polski 2004-2006 zobowiązany był do zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy o dofinansowanie poprzez gwarancję bankową, gwarancję ubezpieczeniową, poręczenie według prawa cywilnego przez jednostkę sektora finansowców publicznych, poręczenie według prawa innej podmioty do 30 % majątku własnego, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej Beneficjenta na Instytucję Zarządzającą EQUAL, zastaw rejestrowy na rzeczach ruchomych Beneficjenta lub strony trzeciej oraz hipoteka kaucyjna. Pozwany miał problemy z uzyskaniem zabezpieczenia w jednej z

3

tych postaci.

W dniu 3 stycznia 2005r. pozwany przekazał powodowi dokumenty niezbędne do podpisania umowy o dofinansowanie Działania 1.

Środki finansowe na realizację działania musiały być wydane przed skończeniem Działania 1. Powód nie wydawał formalnych wytycznych do wydatkowania funduszy, aby zostały zwrócone, musiały być faktycznie poniesione,

związane z realizacją projektu i niezbędne do jego realizacji. Wytyczne formalne zostały zawarte w podręczniku kwalifikowalności opartym na rozporządzeniu, który ukazał się na stronie internetowej pod koniec 2005r.

W dniu 17 czerwca 2005r. powód zwany Krajową Strukturą Wsparcia działającą w imieniu Instytucji Zarządzającej EQUAL podpisał z pozwanym zwanym beneficjentem umowę o dofinansowanie Działania 1 w ramach programu operacyjnego - Program Inicjatywy Wspólnotowej Equal dla Polski 2004-2006. W § 2 ust. 1 umowy strony stwierdziły, że Instytucja Zarządzająca EQUAL przyznała pozwanemu środki finansowe na realizację działania, określonego we wniosku o dofinansowanie Działania I w ramach programu operacyjnego — Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL w łącznej kwocie nie większej niż 312.965 zł. Pozwany zobowiązał się wykorzystać te środki zgodnie ze złożonym wnioskiem o dofinansowanie Działania, harmonogramem realizacji Działania stanowiącym załącznik nr 1 do umowy oraz szczegółowym budżetem Działania stanowiącym załącznik nr 2 do umowy. W § 4 ust. 3 umowy pozwany zobowiązał się do wykorzystania środków finansowych wyłącznie na dofinansowanie Działania na warunkach wynikających z umowy. Zgodnie z § 5 ust. 1 umowy Działanie miało być realizowane w terminie od 16 listopada 2004r. do 30 czerwca 2005r. zgodnie z harmonogramem realizacji działania. W zapisach § 14 umowy wskazano, że zabezpieczeniem prawidłowej realizacji umowy miały być dwie opcje z wymienionych dziewięciu. Pozwany § 18 ust. 1 umowy zobowiązał się do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej dotyczącej realizacji Działania w oparciu o ustawę o rachunkowości, zaś w § 19 umowy zobowiązał się poddać kontroli lub audytowi w zakresie prawidłowej realizacji Działania dokonywanej przez powoda oraz inne uprawnione podmioty właściwe dla EQUAL do prowadzenia czynności kontrolnych lub audytowych.

Jako zabezpieczenie wykonania umowy z dnia 17 czerwca 2005r. pozwany złożył powodowi weksle in blanco.

Pozwany ponieważ czekał z wydatkowaniem większych środków do podpisania umowy z powodem, to po jej zawarciu zakupił meble i materiały biurowe pod koniec

4

Działania 1 celem ich faktycznego wykorzystania po zakończeniu Działania 1 i przy realizacji Działania 2 - w dniu 30 czerwca 2005r. zakupił meble biurowe na kwotę 5.699,94 zł, w dniu 29 czerwca 2005r. zakupił materiały biurowe na kwotę 3.900,70 zł. Meble nie zostały odebrane ze sklepu z uwagi na brak pomieszczenia, aby je wstawić.

Sąd Rejonowy podkreślił, że zakup mebli i materiałów biurowych mógłby zostać uznany za kwalifikowany gdyby została podpisana umowa Działania 2. Do momentu podpisania umowy na Działanie 2 każde partnerstwo podejmowało działania na własną rękę. Jeżeli partnerstwo nie miało umowy na dofinansowanie, to tego typu wydatki nie były one kwalifikowanymi wydatkami.

W dniu 20 czerwca 2005r. pozwany złożył wniosek o pierwszą płatność. W dniu 5 lipca 2005r. otrzymał przelew w kwocie 62.593,00 zł tytułem zaliczki wypłaconej na podstawie wniosku o pierwszą płatność z dnia 20 czerwca 2005r. W dniu 5 sierpnia 2005r. pozwany wystąpił z wnioskiem o płatność pośrednią, a następnie w dniu 10 listopada 2005r. o płatność końcową. Łącznie wpłacono pozwanemu tytułem zwrotu wyłożonych przez niego kosztów Działania 1 kwotę 191.465,81 zł.

W dniu 5 czerwca 2006r. zawarta została umowa pomiędzy Ministrem Rozwoju Regionalnego pełniącym funkcję Instytucji Zarządzającej EQUAL, a powodem na podstawie, której Instytucja Zarządzająca EQUAL powierzyła Fundacji pełnienie funkcji Krajowej Struktury Wsparcia, realizującej zadania pomocy technicznej, o których mowa w Programie EQUAL.

W dniu 14 czerwca 2006r. Urząd Kontroli Skarbowej w P. przeprowadził postępowanie kontrolne realizacji umowy o dofinansowanie Działania I nr (...) z dnia 17 czerwca 2005r. Przedmiotem kontroli były wniosek o płatność pośrednią pozwanego z dnia 5 sierpnia 2005r. oraz wniosek o płatność końcową z dnia 10 listopada 2005r. W zakresie objętym kontrolą stwierdzono, że kwota dokonanej przez Instytucję Zarządzającą EQUAL refundacji nie jest zgodna z kwotami wykazanymi we wnioskach o płatność potwierdzającymi poniesienie kosztów kwalifikowanych oraz że otrzymano

refundację przed złożeniem przez administratora kompletnego wniosku o płatność końcową oraz przed poniesieniem wydatków we wniosku tym wskazanych. W wyniku kontroli ustalono, że pozwany otrzymał dofinansowanie w łącznej kwocie 191.456,81 zł zaś kwota wydatków kwalifikowanych wskazana we wnioskach o płatność łącznie wyniosła 191.467,06 zł. Ustalono, że zakup mebli na kwotę 5.699,94 zł nie może zostać potraktowany jako wydatek niezbędny do realizacji Działania 1 oraz kwota 3.900,70 zł stanowiąca wydatki na zakup mebli nie była uzasadniona, gdyż materiały te nie były niezbędne do realizacji celów Działania I i do realizacji tych celów nie zostały wykorzystane.

5

Powód w nawiązaniu do wyników kontroli pismem z dnia 27 marca 2007r. wezwał pozwanego do zwrotu środków otrzymanych przez Partnerstwo z tytułu umowy o dofinansowanie Działania 1 numer (...) wraz z odsetkami w kwocie 11.280,64 zł w terminie 14 dni od daty otrzymania wezwania, na którą to kwotę składała się kwota 5.699,94 zł. wraz z VAT w kwocie 1.027,86 zł, kwota 427 zł wraz z VAT w kwocie 77 zł, kwota 872,30 zł wraz z VAT w kwocie 157,30 zł oraz kwota 2.601,40 zł wraz z MAT w kwocie 469,10 zł.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, których autentyczność nie była kwestionowana przez strony i nie budziła wątpliwości Sądu oraz w oparciu o zeznania świadków, przy czym przyjął, że zeznania świadka M. S. nie miały wpływu na ustalenia stanu faktycznego.

W oparciu o opinię biegłego w dziedzinach ekonomii, analizy ekonomicznej, księgowości, rachunkowości i finansów, podatków, przedsiębiorstwa Sąd Rejonowy ustalił, że okres od 16 listopada 2004r. do dnia 30 czerwca 2005r. był dla pozwanego okresem kwalifikowanym i wobec tego pozwany mógł ponosić w tym okresie wydatki kwalifikowane i realizować cele projektu. Ponieważ moment podpisania umowy o dofinansowanie nie został w wytycznych wystarczająco jasno sprecyzowany, umowa o dofinansowanie powinna być zawarta niezwłocznie po dniu, w którym rozpoczynała się realizacja Działania I, tj. po dniu 16 listopada 2004r. Z punktu widzenia amortyzacji środków trwałych wydatek pozwanego na zakup trzech notebooków oraz trzech systemów operacyjnych W. (...) wraz z kosztami instalacji i konfiguracji systemu operacyjnego stanowił wydatek kwalifikowany. We wnioskach końcowych biegły podniósł, że w sytuacji, gdy wina w opóźnieniu podpisania umowy dofinansowania nie leżała po stronie pozwanego, to wówczas pozwany prawidłowo rozliczał, wydatkował i dokumentował wydatkowanie przekazanych środków, wobec czego wydatki te powinny być uznane za wydatki kwalifikowane (w tym zakup materiałów biurowych za prawidłowe). W sytuacji zaś, gdy wina w opóźnieniu podpisania umowy dofinansowania leżała po stronie pozwanego, to zdaniem biegłego wówczas pozwany nieprawidłowo rozliczał, wydatkował i dokumentował wydatkowanie przekazanych środków, wobec czego wydatki te nie powinny być uznane za wydatki kwalifikowane (w tym zakup materiałów biurowych za prawidłowe).

Sąd Rejonowy dokonał oceny opinii biegłego sądowego z uwzględnieniem poziomu wiedzy, podstawy teoretycznej opinii, sposobu motywowania sformułowanego stanowiska, stopnia stanowczości wyrażonych w niej ocen, zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, uzasadnienia przedstawionego w niej poglądu

6

i uznał, że opinia została sporządzona rzetelnie, zawiera logiczną i spójną argumentację.

Sąd Rejonowy zważył, że umowa z dnia 17 czerwca 2005 r. o dofinansowanie Działania I, na podstawie której pozwanemu zostały przyznane środki finansowe na realizację projektu „Partnerstwo na rzecz elastycznych form pracy i rozwoju zawodowego rodziców”. Przedmiotowa umowa i jej wykonanie zostały poddane czynnościom kontrolnym przez Urząd Kontroli Skarbowej w P. i w ich wyniku stwierdzono wydatkowanie kwoty 9.600,64 zł po terminie kwalifikowalności. Zastrzeżenia dotyczyły materiałów biurowych, zakupionych w przedostatnim dniu Działania I, gdzie jako argument takiej negatywnej oceny poczynionych wydatków, wskazano że brak było możliwości ich wykorzystania na potrzeby realizacji Działania I oraz mebli biurowych zakupionych ostatniego dnia Działania I- nie odebranych z magazynu.

Pozwany wywodził zaś w tym zakresie, iż program obsługiwany był przez powodową Fundację w sposób niezorganizowany. Konsekwencją tego było opóźnienie w podpisaniu umowy, przekazywaniu środków finansowych oraz praktycznie brak wytycznych co do zasad ich wydatkowania oraz udokumentowania. Argumentował także, że zakup wyposażenia biura Partnerstwa dokonany został w zgodzie z budżetem Działania I i traktować go należało jako wydatek związany z technicznym organizowaniem się Partnerstwa służący dalszej jego pracy. Niemożliwe zaś było przesunięcie tego wydatku na etap późniejszy, bowiem program Equal nie przewidywał w dalszych swych etapach ich czynienia.

W ocenie Sądu Rejonowego, celem ustalenia zasadności kwoty z pozwu, analizie należało poddać umowę o dofinansowanie Działania I, bowiem to ona ustalała prawa i obowiązki stron związane z przekazaniem środków finansowych.

Zgodnie z par. 4 pkt. 3 umowy beneficjent zobowiązywał się do „wykorzystania środków finansowych wyłącznie na sfinansowanie Działania” oraz zapewniał „że wszelkie czynności związane z finansowaniem Działania odbywać się będą zgodnie z warunkami umowy”. Działanie miało być realizowane w terminie od 16 listopada 2004 r. do 30 czerwca 2005 r.” (par. 5 umowy). Jak zaś wynikało dalej z harmonogramu realizacji Działania I, służyć ono miało wypracowaniu narzędzi służących do kwalifikacji beneficjentów do udziału w programie szkoleń. Wobec czego, w podsumowaniu zapisów umowy, Sąd Rejonowy stwierdził, że kryteriami kwalifikowalności wydatków w oparciu o brzmienie ww. umowy były: dokonanie ich w założonym Działaniem I okresie czasu (tj. od listopada 2004 roku do czerwca 2005 roku) i wydatkowanie środków finansowych na potrzeby Działania 1.

7

Z zeznań M. U. i D. P. wnosić należało, że umowa z czerwca 2005 roku została z pozwanym zawarta z opóźnieniem, pierwotnie miała być ona nawiązana z majem 2005 r. Faktycznie też do czerwca 2005 roku, pozwany nie otrzymał środków finansowych z puli publicznej, co oznaczało, że wszelkie koszty związane z funkcjonowaniem Stowarzyszenia pokrywali z własnych środków jego członkowie. Od chwili zaś przekazania środków finansowych pozwany został poinformowany przez opiekuna projektu, że jeżeli do zakończenia Działania I nie zostaną zakupione materiały, meble, to dotyczący ich koszt nie będzie mógł być uznany za kwalifikowalny i w konsekwencji będzie podlegał zwrotowi. Z kolei z zeznań A. A. wynikało, że wszelkie wydatki uzgodnione były z powodem. Aczkolwiek Stowarzyszenie zwlekało z wydatkowaniem większych kwot, to wszystkie one zostały wykorzystane na rzecz Działania I, czy związanej z nim sprawozdawczości, która miała miejsce we wrześniu 2005 roku.

W zakresie pierwszego z kryterium zasadności poczynionych wydatków i związanych z nimi kwot, mających podlegać zwrotowi Sąd Rejonowy uznał, że kwoty powyższe wydatkowane zostały w okresie czasu objętym Działaniem I. Wobec powyższego, wnosić należało, że faktycznie podstawowe zastrzeżenie co do kwot wydatkowanych przez pozwane Stowarzyszenie sprowadzało się do oceny, że brak będzie możliwości ich wykorzystania na potrzeby Działania I. Sąd Rejonowy podkreślił, że do czerwca 2005 roku, pozwany dokonywał wszelkich inwestycji związanych z Programem na własny rachunek i odpowiedzialność, nie mając w zasadzie żadnych praktycznych wytycznych co do zasad wydatkowania środków finansowych i ich tym samym przyszłego zwrotu. Następnie zaś, gdy zostały mu przekazane środki publiczne, miał bardzo krótki okres czasu dla dokonania inwestycji o charakterze biurowo -wyposażeniowym, z zastrzeżeniem, iż jeśli nie zmieści się w owym okresie, to wówczas w zasadzie nie będzie już miał jak ich w ramach finansowania Działania II i III dokonać. Każde bowiem Działanie miało być rozliczane oddzielnie. Tłumaczyło to także z punktu widzenia zasad doświadczenia życiowego zarzut nieodebrania zakupionych mebli z magazynu. M. U. podała, że członkowie Stowarzyszenia korzystali z „prywatnych biur, mebli, również z mebli naszych partnerów, a także z ich funduszy choćby na pokrycie kosztów rozmów telefonicznych”, nie podjęli oni bowiem ryzyka dokonywania większych w tej mierze inwestycji, bowiem „ryzykiem dla ich rodzin był sam fakt, że pracowały za darmo”.

W ocenie Sądu I instancji, powyższe, w oparciu o łączącą strony umowę, czyniło bezzasadnym zarzut wydatkowania przez Stowarzyszenie środków finansowych po okresie ich kwalifikowalności. Z wnioskiem tym korespondowała także opinia

biegłego sądowego, który wskazał że zgodnie z pismem Krajowej Struktury Wsparcia z dnia 16 listopada 2004r. o zatwierdzeniu projektu do realizacji oraz wytycznymi dokumentu „Kwalifikowalności wydatków w ramach programu operacyjnego -Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla Polski 2004-2006 z dniem sporządzenia przedmiotowego pisma rozpoczął się okres kwalifikowalności wydatków ponoszonych przez Administratora w ramach Działania I, a zatem można stwierdzić, że okres od 16 listopada 2004r. do dnia 30 czerwca 2005r. był dla pozwanego okresem kwalifikowanym i wobec tego pozwany mógł ponosić w tym okresie wydatki kwalifikowane i realizować cele projektu. Biegły potwierdził także jasno, że z punktu widzenia amortyzacji środków trwałych wydatek pozwanego na zakup trzech notebooków oraz trzech systemów operacyjnych W. (...) wraz z kosztami instalacji i konfiguracji systemu operacyjnego stanowił wydatek kwalifikowany. Warto także było zauważyć, że pozwane Stowarzyszenie nie miało żadnych przesłanek, by twierdzić iż nie dojdzie do Działania 2 i tym samym, choćby z ostrożności, wstrzymać się z dokonywaniem jakichkolwiek inwestycji. M. U. podała w tym zakresie, że do 29.12.2005 r. nie było żadnego sygnału, iż dalsze działania od września 2005 r. nie zostaną sfinansowane z Programu. Co więcej, członkowie Stowarzyszenia w ramach Programu korzystali z szkoleń, na które odbierali zaproszenia, nadal mieli opiekuna do kontaktów z powodem, sporządzali sprawozdania, czy też wreszcie realizowali partnerstwo ponadnarodowe w Hiszpanii i we Francji. Także poprzedni proces podpisania umowy związanej z Działaniem I, które nastąpiło z tak znacznym opóźnieniem w stosunku do zakładanego, utwierdzało pozwanego w przekonaniu co do zasady inwestycji związanej z wyposażeniem biurowym na potrzeby Programu, który nadal miał trwać i w którym to pozwane Stowarzyszenie nadal miało brać udział.

Zdaniem Sądu Rejonowego, powyższe przemawiało za oceną, że kwota dochodzona pozwem została wydatkowana zgodnie z umową łączącą strony niniejszego postępowania i oddalił powództwo w odniesieniu do zarzutu potrącenia, podniesionego przez stronę pozwaną, to wobec charakteru rozstrzygnięcia w sprawie, rozpatrywanie go uznając bezprzedmiotowe. O kosztach postępowania postanowił w myśl art. 98 k.p.c.

Apelację od wyroku wniósł powód, który zaskarżył orzeczenie w całości i zarzucił mu:

1. naruszenie przepisu art. 17 ust. 5 i art. 11 ust. 5 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju (Dz. U. Nr 116, poz. 1206 ze zm.) w związku z pkt IX.3. Załącznika do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 11 sierpnia 2004 r. w

sprawie przyjęcia programu operacyjnego - Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla Polski 2004-2006 (Dz.U. z 2004 r. Nr 189 poz. 1948 z późn. zm.) oraz w związku z pkt 4 Załącznika do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 21 września 2004 r. w sprawie przyjęcia Uzupełnienia programu operacyjnego - Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla Polski 2004-2006 (Dz.U. 30 września 2004 r. Nr 214, poz. 2172 ze zm) poprzez uznanie, że powód dowolnie ustalał kryteria kwalifikowalności oraz że brak było wytycznych co do zasad ich wydatkowania i dokumentowania podczas gdy kryteria obowiązywały jako przepisy powszechnie obowiązujące;

2. naruszenie pkt 4 Załącznika do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 21 września 2004 r. w sprawie przyjęcia Uzupełnienia programu operacyjnego -Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla Polski 2004-2006 (Dz.U. 30 września 2004 r. Nr 214, poz. 2172 ze zm poprzez przyjęcie, że kryteriami kwalifikowalności wydatków dokonywanych przez pozwanego z przekazanych mu środków są: okres wskazany w umowie oraz wydatkowanie tych środków na potrzeby Działania 1, podczas gdy kryteria kwalifikowalności zostały wskazane w przepisach powszechnie obowiązującego prawa;

3. naruszenie pkt IX. 3. Załącznika do Rozporządzenia Ministra Gospodarki I Pracy z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie przyjęcia programu operacyjnego - Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla Polski 2004-2006 (Dz.U. z 2004 r. Nr 189 poz. 1948 z późn. zm.) oraz w związku z pkt 4 Załącznika do Rozporządzenia Ministra Gospodarki

i Pracy z dnia 21 września 2004 r. w sprawie przyjęcia Uzupelnienia programu operacyjnego - Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla Polski 2004-2006 (Dz.U. 30 września 2004 r. Nr 214, poz. 2172 ze zm), poprzez uznanie, że wydatkowanie środków przez pozwanego odbywało się zgodnie z umową podczas gdy na pozwanym spoczywał obowiązek wykorzystania środków wyłącznie na sfinansowanie Działania;

4. naruszenie § 4 ust. 3 umowy z 17 czerwca 2005 r. zawartej z pozwanym łączącej strony poprzez uznanie, że pozwany wydatkował środki zgodnie z umową zawartą z pozwanym 17 czerwca 2005 r. podczas gdy Beneficjent zobowiązany był do wydatkowania środków nie tylko w okresie wskazanym w § 5 umowy ale również wyłącznie w celu na sfinansowanie Działania 1 wskazanego w umowie zawartej z pozwanym;

5. naruszenie § 15, § 12 umowy z 17 czerwca 2005 r. zawartej z pozwanym, a także pkt. 5.3 Załącznika do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 21 września 2004 r. w sprawie przyjęcia Uzupelnienia programu operacyjnego - Program

10

Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla Polski 2004-2006 (Dz.U. 30 września 2004 r. Nr 214, poz. 2172 ze zm.) poprzez ich błędną interpretację i uznanie za wydatki kwalifikowalne wydatków opisanych w pozwie i dochodzonych przez powoda, podczas gdy z § 15 ust. 1 w związku z § 12 pkt 3 umowy wynikało dla strony pozwanej bezwzględne zobowiązanie do zwrotu odpowiedniej części środków na pisemne wezwanie stosownie do § 15 ust. 2 umowy, gdy na podstawie czynności kontrolnych uprawnionych podmiotów zostanie stwierdzone, iż Beneficjent wykorzystał środki finansowe przekazane mu na mocy umowy niezgodnie z przeznaczeniem, pobrał je nienależnie lub w nadmiernej wysokości oraz Działanie było realizowane w sposób niewłaściwy;

6. naruszenie § 4 ust. 3, § 5 ust. li 2 w związku z § 1 ust 1 pkt 2 umowy zawartej z pozwanym poprzez ich błędną wykładnię i uznanie wydatków dokonanych przez pozwanego jako zgodnych z umową, podczas gdy wydatki te nie zostały poniesione jako wyłącznie finansujące Działanie 1 opisane w umowie oraz w okresie w niej wskazanym w związku z realizacją Działania 1;

7. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że wydatki dochodzone przez powoda są kwalifikowalne, podczas gdy z opinii biegłego wynika, że wydatki te zostały poniesione niezgodnie z kryteriami kwalifikowalności, jako w oczywisty sposób nierealizujące Działania I.

Wskazując na powyższe zarzuty wnosił o zmianę wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 11280,64 zł wraz z odsetkami liczonymi od kwoty 9 600,64 zł w wysokości jak dla zaległości podatkowych od dnia 28 marca 2007 r. do dnia zapłaty i zasądzenie kosztów postępowania wg norm przepisanych, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego.

Pozwany wnosił o oddalenie apelacji i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Okoliczności faktyczne nie były między stronami sporne, natomiast strony różniły się co do oceny prawnej tych okoliczności, w szczególności oceny, czy wydatki objęte niniejszym roszczeniem dokonane w dniu 30 czerwca 2005r. na zakup mebli

biurowych na kwotę 5.699,94 zł oraz w dniu 29 czerwca 2005r. na zakup materiałów biurowych na kwotę 3.900,70 zł stanowiły wydatki kwalifikowalne. Sąd Rejonowy przyjął za stronę pozwaną oraz opinią biegłego, iż istniały dwa kryteria uznania tych wydatków za kwalifikowalne, tj. dokonanie ich w okresie wskazanym w umowie oraz wydatkowanie tych środków na potrzeby Działania 1. Sąd Rejonowy przy tym uznał, że wydatkowanie środków miało miejsce w okresie kwalifikowalności, było uzasadnione koniecznością zapewnienia właściwej bazy pod wykonanie kolejnych Działań, a ponadto tak późne wydatkowanie środków było związane z opóźnieniem się ze strony powodowej z zawarciem stosownej umowy.

Z powyższymi wnioskami Sądu Rejonowego nie sposób się zgodzić.

Co do tego, że okres kwalifikowalności trwał od dnia 16 listopada 2004r. do dnia 30 czerwca 2005r. wynika wprost z par. 5 pkt 2 umowy z dnia 17 czerwca 2005r. i w tym zakresie opinia biegłego nie była potrzebna. Nie było bowiem sporne, że okres ten powinien być liczony po zaakceptowaniu wniosku złożonego przez pozwanego. Sąd Rejonowy wskazał, że drugim koniecznym elementem dla rozliczenia w ramach umowy zakwestionowanych wydatków było poniesienie ich w związku z realizacją Działania 1, jednakże ocenił, iż praktycznie do czerwca 2005r. pozwany dokonywał wszelkich inwestycji związanych z programem na własny rachunek odpowiedzialność, nie mając w zasadzie żadnych praktycznych wytycznych co do zasad wydatkowania środków finansowych i tym samym ich przyszłego zwrotu. Słusznie w tym miejscu w apelacji wskazał powód, że niezależnie od treści samej umowy m.in. zasady finansowania współpracy wynikającej z Programu Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla Polski 2004-2006 regulowały Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie przyjęcia programu operacyjnego - Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla Polski 2004-2006 (Dz.U. z 2004 r. Nr 189 poz. 1948 z późn. zm.) oraz Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 21 września 2004 r. w sprawie przyjęcia Uzupełnienia programu operacyjnego - Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla Polski 2004-2006 (Dz.U. 30 września 2004 r. Nr 214, poz. 2172 ze zm) wydane w oparciu o delegację wynikającą z art. 17 ust. 5 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju (Dz. U. Nr 116, poz. 1206 ze zm.). W szczególności regulacje powyższe stwierdzały, że z chwilą gdy Partnerstwo na rzecz Rozwoju zakończy wykonywanie konkretnego działania, wypełnia specjalny formularz - zestawienie wydatków i wniosek płatniczy, a następnie wraz z kopiami dokumentów potwierdzających wydatki przekazuje je do Krajowej Struktury Wsparcia (KSW), którym była strona powodowa. KSW sprawdza wnioski Partnerstw na rzecz Rozwoju z formalnego i

12

technicznego punktu widzenia (kwalifikowalność wydatków). KSW agreguje zweryfikowane wnioski Partnerstw na rzecz Rozwoju w specjalnym dokumencie -poświadczenie i zestawienie wydatków oraz przedstawia wniosek o płatność do Instytucji Zarządzającej EQUAL (Ministerstwa Gospodarki i Pracy), które na podstawie wniosku przekazuje Partnerstwom na rzecz Rozwoju środki finansowane z dwóch odrębnych źródeł krajowych: prefinansowania (75 % funduszy przeznaczonych do refundacji przez EFS) i współfinansowania (25 % funduszy z budżetu państwa). Rodzaje działań kwalifikowanych do finansowania z EFS podano w rozporządzeniu nr (...) z dnia 12 lipca 1999 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego (Dz. Urz. WE L 213 z 18.08.1999) i w rozporządzeniu nr (...) z dnia 10 marca 2004 r. w sprawie zasad kwalifikowalności wydatków współfinansowanych z funduszy strukturalnych (Dz. Urz. WE L 072 z 11.03.2004). Wypada również zaznaczyć, że w rozporządzeniach dotyczących Programu Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla Polski 2004-2006 istniała możliwość uznania za wydatki kwalifikowane wydatków na zakup sprzętu niezbędnego dla prowadzenia Partnerstw na rzecz Rozwoju, jednakże zaznaczono, że wydatki takie powinny mieć miejsce jedynie w należycie uzasadnionych i wyjątkowych przypadkach albowiem wsparcie Europejskiego Funduszu Społecznego koncentruje się na rozwoju zasobów ludzkich. Tak więc wydatki takie nie powinny stanowić głównej części projektu.

Niezależnie od powyższego, bezspornym jest, iż środki powinny być przez pozwanego wykorzystane na realizację Działania 1. Zgodnie z ustaleniami Sądu Rejonowego opartymi o analizę par. 4 pkt. 3 umowy, a w tym zakresie niekwestionowanymi przez strony postępowania, oraz treścią rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie przyjęcia programu operacyjnego - Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla

Polski 2004-2006 Działanie 1 miało być etapem wstępnym polegającym na budowaniu Partnerstwa na rzecz Rozwoju oraz Partnerstwa Ponadnarodowego poprzez szukanie partnerów, organizowanie spotkań roboczych, czy wreszcie podpisanie umów bilateralnych i umów partnerstwa z funduszami. Jak wynika z rozporządzenia Działanie 1 miało sprowadzać się do "utworzenia lub konsolidacji stałego, efektywnego Partnerstwa na rzecz Rozwoju oraz jego strategii, z uwzględnieniem ponadnarodowej współpracy, która będzie mieć rzeczywistą wartość dodaną. Czas realizacji tego etapu będzie uwarunkowany przez jakość i szybkość, z jaką każde Partnerstwo na rzecz Rozwoju będzie osiągać porozumienie ze wszystkimi partnerami w sprawie projektu Umowy o Partnerstwie na rzecz Rozwoju. Projekt Umowy Partnerstwa na rzecz Rozwoju powinien być niezwłocznie przedstawiony Krajowej Strukturze Wsparcia, która jest

13

odpowiedzialna za ocenę treści każdej umowy przed przekazaniem jej do Instytucji Zarządzającej EQUAL".

Ten etap został zrealizowany przez pozwanego, a dokonanie zakupu mebli czy też materiałów biurowych na 1 lub dwa dni przed zakończeniem okresu obowiązywania umowy w zakresie Działania 1 trudno było uznać za wydatki służące realizacji zadania właśnie z uwagi na krótki okres do końca obowiązywania umowy oraz zrealizowanie celu Działania 1. Nawet sam pozwany interpretował zresztą zaszeregowanie w/w wydatków jako związanych z realizacją Działania 1 tym, że miały one służyć do wykonania kolejnych działań lub, jak w przypadku materiałów biurowych, stanowić materiał niezbędny do sporządzenia dokumentacji potrzebnej do rozliczenia zadania, czego zresztą strona pozwana nie wykazała.

Z uwagi na akcentowaną przez pozwanego okoliczność rzekomego opóźnienia się powoda z zawarciem umowy należy również zwrócić uwagę na zapisy w/w rozporządzeń oraz par. 8 umowy, z których wynika, iż poza zaliczką działania pozwanego miały być refinansowane, tzn. płatności miały być przekazywane po złożeniu przez stronę pozwaną m.in. faktur lub innych dokumentów finansowych o równoważnej wartości księgowej wraz z dowodami zapłaty, a następnie zaakceptowaniu ich przez KSW, co oznaczało, że pierwotnie zakupy miały odbywać się ze środków własnych beneficjenta.

Niezależnie od powyższego, całkowicie w ocenie Sądu Okręgowego bezpodstawne jest uzależnienie przez biegłego oceny zakupionych materiałów jako kwalifikowanych od przypisania winy w opóźnieniu zawarcia umowy jednej ze stron postępowania. Żaden przepis prawa ani umowa nie daje bowiem podstaw dla takiego wnioskowania, ewentualne rozstrzygnięcie w tym zakresie mogłoby mieć znaczenie co najwyżej przy formułowaniu roszczeń odszkodowawczych. Co więcej, zdaniem Sądu Okręgowego w sprawie nie zostało wykazane, aby jedynie strona powodowa miała być obciążona odpowiedzialnością za podpisanie umowy dopiero w czerwcu 2005r. Z dokumentów złożonych do akt wynika bowiem, że w momencie zaakceptowania wniosku pozwanego weszły w życie nowe przepisy dotyczące trybu składania i wzoru wniosków o dofinansowanie działań oraz wzoru umowy o dofinansowanie działania w ramach programu operacyjnego – program Inicjatywy Wspólnotowej EQAUL dla Polski 2004-2006, a pozwany miał problemy z uzyskaniem dwóch rodzajów wymaganych zabezpieczeń. Wreszcie strona pozwana, jeśli uznała, że porozumienie z powodem było wykonywane wadliwie, a zawarcie umowy w czerwcu 2005r. nie dawało możliwości jej prawidłowego wykonania, miała przecież możliwość wycofania się z porozumienia.

14

Strona pozwana wskazywała również, że nie mogła wcześniej dokonać potrzebnych zakupów z uwagi na ograniczone środki własne i obawę przed ryzykowaniem kolejnych prywatnych pieniędzy. Tłumaczenie to wydaje się jednak mało wiarygodne zważywszy na porównanie ogólnej kwoty dofinansowania, która zresztą była wydatkowana ze środków własnych pozwanego, z sumami zakwestionowanymi w niniejszym postępowaniu.

Słusznie również w apelacji powołał się powód na treść § 15 ust. 1 w związku z § 12 pkt 3 umowy. Z regulacji tych bezspornie bowiem wynikało, że strona pozwana była zobowiązana do zwrotu odpowiedniej części środków na pisemne wezwanie stosownie do § 15 ust. 2 umowy, gdy na podstawie czynności kontrolnych uprawnionych podmiotów zostało stwierdzone, iż beneficjent wykorzystał środki finansowe przekazane mu na mocy umowy

niezgodnie z przeznaczeniem, pobrał je nienależnie lub w nadmiernej wysokości. Z uwagi na pkt VIII 1.7. Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie przyjęcia programu operacyjnego - Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla Polski 2004-2006 (Dz.U. z 2004 r. Nr 189 poz. 1948 z późn. zm.) niewątpliwie Urząd Skarbowy był podmiotem uprawnionym do przeprowadzenia pogłębionej kontroli. Z kontroli tej jednoznacznie wynikało, że należności objęte roszczeniem nie zostały pobrane przez beneficjenta zgodnie z umową, gdyż wydatki nie były kwalifikowalne. Strona pozwana co prawda podnosiła, że zaskarżyła decyzję organu administracyjnego, jednakże nie złożyła żadnego dowodu na okoliczność, iż stanowisko Urzędu zostało zweryfikowane.

Sąd Okręgowy nie uznał za zasadny zarzutu potrącenia. W postępowaniu strona pozwana nie wykazała bowiem, aby przysługiwała jej wobec powoda wierzytelność we wskazanej do potrącenia kwocie. W tym zakresie nie było wystarczające powoływanie się na akta toczącego się innego postępowania, które miałyby zawierać dowody na okoliczność istnienia wierzytelności. Przepisy o postępowaniu dowodowym nie przewidują bowiem dowodu "z akt sądowych". Przewidują jedynie dowód z dokumentu, którym może być także dokument wytworzony w innej sprawie sądowej i znajdujący się w jej aktach. Strona może zatem zgłosić jedynie dowód z dokumentu znajdującego się w aktach innej sprawy i obowiązana jest wówczas określić co to za dokument, w aktach jakiej sprawy się znajduje i na której karcie tych akt oraz wskazać fakty podlegające udowodnieniu przy pomocy tego dowodu (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 20 lutego 2013r. III CSK 6/13). Takiego wskazania pozwany zaś nie zawarł w swoich pismach. Co więcej kwota tożsama z kwotą potrącenia była dochodzona odrębnym powództwem w sprawie VI C 196/09, co zresztą przyznała sama pozwana w piśmie z dnia 3 kwietnia

15

2009r. Z akt niniejszego postępowania wynika ponadto, że sprawa zakończyła się w pierwszej instancji oddaleniem powództwa Stowarzyszenia.

Mając powyższe na uwadze, w oparciu o art. 386 par. 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok i orzekł zgodnie z żądaniem pozwu. Sąd Okręgowy zważył, że termin wymagalności zwrotu objętych pozwem kwot oraz możliwość obciążenia pozwanego odsetkami w wysokości jak dla zeznań podatkowych został określony w par. 15 ust. 1 umowy stron. O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 391 par. 1 k.p.c. w zw. z art. 108 par. 1 k.p.c. i art. 102 k.p.c. Sąd Okręgowy jako okoliczność szczególną wziął pod uwagę, że pozwany jest organizacją non profit i jego działalność nie jest nastawiona na wypracowywanie zysku.